

Huvudman

Lunds kommun
lunds.kommun@lund.se

Beslut

Datum 2026-05-13
Dnr SI 2026:2773
Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av Gymnasieskolan Spyken i Lunds kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Lunds kommun en anmärkning avseende brister rörande tillgång till skolbibliotek samt biblioteksplan. Lunds kommun ska senast den **14 september 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser bemanning av skolbiblioteket.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (Dnr SI 2026:2773) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2026 inlett en tillsyn av Gymnasieskolan Spyken i Lunds kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Gymnasieskolan Spyken följer gällande bestämmelser om elevers tillgång till bemannade skolbibliotek.

Tillsynen har genomförts den 15 april 2026 genom intervjuer med elever, personal i biblioteksverksamheten och rektorn samt observationer. Som en del av tillsynen har även huvudmannens och skolenhetens biblioteksplaner granskats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Tillgång till skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, skolbibliotekarier och rektorn samt av observationer och inskickad dokumentation framgår att det finns ett bibliotek på skolenheten som är tillgängligt dagligen för alla elever. Vidare framgår av intervjuerna och observationen att bibliotekets verksamhet är samlad i en lokal som hålls ordnad av skolbibliotekarierna och att biblioteket har ett system för utlåning. Det framgår också att utbudet av analoga medier är målgruppsanpassat och att det finns ett varierat utbud av exempelvis skönlitteratur och referenslitteratur. Utbudet omfattar även litteratur på olika språk, så som engelska, spanska och tyska. Även böcker på minoritetsspråk och mångspråk finns representerade i utbudet. Vidare framgår av samtliga intervjuer och av inkommen dokumentation att elever och lärare använder skolbiblioteket, dess utbud och personal som en resurs i undervisningen. Skolbibliotekarierna samverkar exempelvis med lärarna kring uppgifter som eleverna genomför i olika ämnen. Bibliotekarierna finns då tillgängliga för att hjälpa elever att söka information, hitta böcker eller ge tips om litteratur.

Av intervjuer med elever och skolbibliotekarier framgår att det saknas ett utbud av digitala medier i skolbiblioteket, till exempel i form av musik eller film. De intervjuade uppger att eleverna via skolbibliotekets hemsida har tillgång till vissa digitala medier som exempelvis tidningar, talböcker och olika databaser där eleverna kan söka information och få tillgång till vetenskapliga artiklar, men att det utbudet inte finns tillgängligt i biblioteket. Vidare uppger de intervjuade att det inte finns någon dator placerad i skolbiblioteket som eleverna kan använda för att få tillgång till det digitala utbudet på hemsidan.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att eleverna i gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Med skolbibliotek avses i denna lag en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. (2 kap. 24 a § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att för att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet behöver skolbiblioteken därför inneha såväl analoga som digitala medier. Begreppet medier bör ha samma innebörd som i bibliotekslagen och innefatta både litteratur i olika tekniska format och andra kulturuttryck som musik och film. (prop. 2012/13:147 s.22)

Av förarbeten till skollagen framgår också att elevers tillgång till olika medier, exempelvis tryckta och digitala verk så som skön- och facklitteratur är beroende av hur de presenteras. Det är därför viktigt att det tydliggörs att skolbibliotekens bestånd av medier ska vara samlad, gemensamt och ordnat. Detta innebär att de medier och tjänster som skolbiblioteket förfogar över ska vara samlade på ett och samma ställe och ha en särskild lokal. Det hindrar såklart inte att det utöver skolbibliotekets bestånd även finns exemplar av skön- och facklitteratur att tillgå i klassrummen. Regeringen bedömer dock att det är viktigt att skolbibliotekets medier och tjänster finns samlade på ett ställe för att de ska vara tillgängliga för så många elever som möjligt. (prop. 2023/24:164, s. 21)

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek. (Gy 11 och Gy 25, 2.6 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav avseende tillgång till digitala medier i skolbiblioteket. Av tillsynen framgår visserligen inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende att det vid skolenheten finns en samlad, gemensam och ordnad biblioteksverksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Tillsynen visar dock att det i skolbibliotekets utbud saknas tillgång till digitala medier och andra kulturuttryck som exempelvis musik och film, vilket är en brist. Skolbiblioteket ska finnas i en särskild lokal där det bedrivs en genomtänkt verksamhet som ska vara samlad, gemensam och ordnad. Mot den bakgrunden kan digitala medier och digitala tjänster som

finns tillgängliga på annan plats, exempelvis på skolbibliotekets hemsida, inte ses som en del av skolbibliotekets utbud och innehåll.

Biblioteksplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med två biblioteksplaner. Den ena är framtagen av huvudmannen och gäller under perioden 2024-2030 och omfattar samtlig biblioteksverksamhet som Lunds kommun är huvudman för. Av planen framgår bland annat mål och utvecklingsområden för skolbiblioteksverksamheten, uppgifter om ändamålen med skolbibliotek samt hur dessa ska uppnås. Vidare är övergripande aktiviteter på huvudmannanivå beskrivna. Den andra planen är framtagen av Gymnasieskolan Spyken och gäller för skolenheten. I planen anges mål och uppdrag för skolenhetens bibliotek samt aktiviteter som ska genomföras för att uppnå ändamålen med skolbiblioteksverksamheten. Vidare framgår av biblioteksplanen på huvudmannanivå att skolbiblioteken ska ha en ändamålsenlig bemanning. I planerna anges inte något om bemanningens omfattning i tid eller någon information om när biblioteksansvariga ska vara på plats.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att varje huvudman i en biblioteksplan ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. (2 kap. 24 c § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att regeringen föreslår att det ska införas ett krav i skollagen på att skolbibliotek ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. I och med att huvudmannen i biblioteksplanen ska precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås ska biblioteksplanen alltså även omfatta bemanningen av skolbiblioteket. Det ska således i biblioteksplanen anges t. ex. hur många timmar i veckan och med vilken frekvens en skolbibliotekarie ska vara på plats. (prop. 2023/24:164 s. 37)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav avseende biblioteksplan. Av tillsynen framgår visserligen inte annat än att huvudmannens och skolenhetens biblioteksplaner uppfyller författningarnas krav vad gäller information om hur ändamålen med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. I planerna beskrivs ändamålen med skolbiblioteksverksamheten samt aktiviteter som

ska genomföras för att uppnå ändamålen. Tillsynen visar dock att det i båda planerna saknas information om i vilken omfattning skolenhetens bibliotek ska bemannas, vilket är en brist. I biblioteksplanen ska det exempelvis anges hur många timmar i veckan och med vilken frekvens en skolbibliotekarie ska vara på plats.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Lunds kommuns verksamhet vid Gymnasieskolan Spyken uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tillgång till skolbibliotek samt biblioteksplan. Utredningen visar att eleverna saknar tillgång till digitala medier i skolbiblioteket samt att det i biblioteksplanen saknas information om omfattningen av skolbibliotekets bemanning. Mot bakgrund av att elevers tillgång till skolbibliotek samt skolenhetens och huvudmannens biblioteksplaner i övrigt uppfyller författningarnas krav bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Lunds kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Bemanning av skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med skolbibliotekarier och rektorn framgår att skolbiblioteket är bemannat i sådan utsträckning att ändamålen med skolbiblioteksverksamheten uppnås. Av intervjuerna samt av inskickad dokumentation och observationen framgår att det finns två skolbibliotekarier anställda på skolenheten, varav den ena arbetar heltid. Av intervjuer med bibliotekarierna och rektorn framgår att bibliotekarierna har tid och kompetens för sitt uppdrag att främja läsning, stimulera läslust och utveckla elevernas medie- och informationskunnighet. Via biblioteket anordnas exempelvis aktiviteter i form av litteratursamtal och bokklubbar. Bibliotekarierna besöker också alla klasser, vid flera tillfällen, i syfte att utveckla elevernas medie- och informationskunnighet. Bibliotekarierna har exempelvis olika genomgångar med eleverna, ofta i samband med att eleverna arbetar med uppgifter som kräver källhantering och informationsökning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (2 kap. 24 b § skollagen)

Av skollagen framgår också att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. (2 kap. 24 d § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Hjalmarsson

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Hjalmarsson

X Cecilia Johansson

Föredragande
Signerat av: Cecilia Johansson